

Een wijze les van het Wartburg College

Het Wartburg College heeft een opmerkelijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van Het Joods Kindermonument op het Stieltjesplein. Maar zeker ook aan de bewustwording van 1700 jonge Rotterdamse scholieren van wat er in 40-45 is gebeurd. Het is een indrukwekkend monument, waarin alle namen van de in Rotterdam afgevoerde en vermoorde kinderen staan gegraveerd. De leerlingen haalden 21.000 euro op. Als tegenprestatie hielden ze een 'mars' naar het Stieltjesplein.

"De nacht ervoor heb ik slecht geslapen. Maar achteraf was het een prachtige en geslaagde dag. Vooraf vreesde ik dat niet alle 1.700 leerlingen zich even goed zouden gedragen. Maar niets daarvan, iedereen gedroeg zich heel gedisciplineerd. Niemand klaagde, terwijl de regen met bakken uit de hemel viel. Ze waren zich ervan bewust waar het om ging", vertelt Richard Toes, directeur van het Wartburg College aan de Smeetslandseweg in Rotterdam-zuid, een school met kinderen uit alle windstreken. Hij was direct enthousiast over het idee van geschiedenisdocente Tineke van der Linden om als school een bijdrage te leveren aan de totstandkoming van het Joods Kindermonument, dat €160.000 moest kosten.

Praktijkles

Het zou een leerzame manier zijn om de leerlingen te laten beseffen wat er in 40-45 was gebeurd. In feite een praktijk-geschiedenisles, al gingen

er natuurlijk ook gewone lessen aan vooraf. De doelstelling was dat de leerlingen minstens tien procent van het totale bedrag moesten ophoesten. Dat betekende dat ze minstens €16.000 moesten ophalen. Het werd uiteindelijk binnen enkele weken €21.000. Ouders en familieleden, vrienden, burens en kennissen werden fanatiek door de jongelui belaagd. Ook schreef de school een brief aan de ouders. Als tegenprestatie zouden alle 1.700 leerlingen op 29 januari een mars - een sponsortocht genoemd - houden vanaf hun school naar het Stieltjesplein. En zo geschiedde, terwijl het stortregende. De nacht voor D-day sliep Richard Toes onrustig, nu is hij trots.

De stoet leerlingen werd uitstekend door stadswachten begeleid. Eenmaal op de nog kale plek in de Stieltjesstraat aangekomen, legden de leerlingen massaal bloemen neer in de vorm van het monument, dat daar vier maanden later zou worden onthuld.

Dat deed op 10 april 2013 burgemeester Aboutaleb onder grote belangstelling. Op een stalen boog, ontworpen door architect Wim Quist, staan 686 namen en leeftijden van Rotterdamse kinderen. Kijkend schieten de tranen in je ogen. Vooral die leeftijden. Ze kwamen om in Auschwitz en Sobibor.

Ster

Lezeres Nelly van Bokhoven reageerde na de onthulling als volgt: "Mijn vriendinnetje, Netty de Vries of Vriesch met haar mooie donkere krullen, woonde op de hoek boven de groentewinkel van Jaap en Toos Geluk. Ik was jaloers op haar mooie ster en vroeg aan mijn moeder of ik er ook eentje mocht. Mijn moeder glimlachte alleen wat verdrietig. Op een dag kwam ik uit school en mijn moeder had gehuild, maar vertelde niets, want Netty was met haar familie opgehaald. Mamma zei dat ze onverwachts op vakantie was. Wat later waren ook opeens de kinderen Mijer weg. Wij

Bij de onthulling raakte menig een geëmotioneerd door de namen en leeftijden op het monument, foto Rinus Vuik

gingen zoeken, mijn zusje en ik. De voordeur stond op een kier, nadat we hadden geroepen zijn we naar binnen gelopen. De ontbijttafel stond nog gedekt, met bekers melk en brood, maar niemand te vinden. We gingen naar mamma en kregen op ons kop, dit was heel onbeleefd, want de familie was onverwacht ook op vakantie gegaan."

Opdracht

Voor de school was er nog een belangrijke reden om aan het project mee te

werken. Het Wartburg College is een reformatorische school. Richard Toes: "We deden het ook omdat nogal wat gereformeerde scholen in de Tweede Wereldoorlog de andere kant opkeken. Ik zie het als een opdracht hierin iets te betekenen. Ik heb ook naar de ouders duidelijk gemaakt maken hoe belangrijk wij dit vinden. Alle leerlingen hebben meegedaan."

Dirk Mellema

Dieren in Blijdorp danken 'De Vrienden'

Zonder de Vrienden van Blijdorp zou de diergaarde er nu heel anders uitzien. De dierenverblijven zouden minder diervriendelijk zijn, een aantal beesten en hun verblijven zouden er niet zijn. Dat alles bewerkstelligd door een club van vrijwilligers, die er geen cent aan verdient. Al het geld zal en moet naar die dierentuin. Een succesvolle en gezellige vereniging.

Een mooi voorbeeld is het nieuwste kunststukje: de opening van Amazonica, het vlinderparadijs. Liefhebbers hoeven niet meer met een netje op pad, ze kunnen hier hun hart ophalen tussen tropische planten en de temperatuur, die daar bij hoort. 'De Vrienden' betaalde er een miljoen voor. De ijsberen zijn ook gek op hun weldoeners. Ze hebben het uitstekend naar hun zin in hun verblijf, waar

in 2008 de vereniging 1,2 miljoen euro in investeerde. Zo kunnen we eindeloos doorgaan met voorbeelden, die de dierentuin dankzij deze echte Rotterdamse club aanzienlijk hebben verbeterd.

Elandantilope

De Vrienden van Blijdorp bestaat dit jaar 50 jaar en gedurende die periode schonk de vereniging in totaal

6.218.000,00 euro. Daarbij aangevend dat de club bij de start geen rooie cent had. De eerste gift, in 1964, bedroeg 400 gulden voor de aanschaf van een elandantilope.

'De Vrienden' werd steeds succesvoller, er zijn er inmiddels 5.500. Hun invloed groeide, evenals de bedragen die zij schonken. De Vereniging Vrienden van Blijdorp is in 1963 door drie journalisten opgericht. Het drietal besprak na een traditioneel persdiner het wel en wee van de dierentuin. Het ging financieel niet goed. Hein Waalwijk, Bertus Bruins en Ben Swaep besloten een vriendenvereniging op te richten. De laatste, journalist bij het Rotterdamse Nieuwsblad, groeide - mede door vroeg overlijden van de medeoprichters - uit tot het gezicht en de nestor van de vereniging. Hij overleed drie jaar geleden.

Invloed

Aanvankelijk had het kopen van dieren de prioriteit. In 1967 werd een

witstaartgnoe aangekocht, in 1969 drie Java-pauwen, in 1970 een gemsbok, later nog een dwergnijlpaard, een zeeolifant en zo ging dat door tot midden jaren zeventig. Daarna gingen de donaties naar verbetering van de dierenverblijven of het bouwen van hele nieuwe, zoals de Amazonica.

Natuurlijk moet er geld worden ingezameld, maar vanaf het begin staat vast dat dit niet het enige doel is. Minstens zo belangrijk is het ontwikkelen van morele druk en steun, zodat de diergaarde een betere positie kan verwerven in de stad en bij Rotterdamse politici. Met 5.500 leden, waarvan 70 procent Rotterdammers, kun je invloed uitoefenen. En als dat nodig is, doen ze dat ook.

Steun

Voorzitter Marcel Kreuger: "We steunen de diergaarde ook emotioneel. We oefenen, als het nodig is, maatschappelijke druk uit, zoals laatst bij de bezuinigingen. Dan benaderen

we ook de politiek, we haalden maar liefst 107.000 handtekeningen op, dat is heel veel. Ik ben ervan overtuigd dat de bezuinigingen erger waren uitgekapt zonder ons offensief. We zijn er voor de diergaarde en niet andersom. Een ander voordeel is dat de leden zien waar hun geld blijft. Ze zien het resultaat van hun inspanning."

Zonder twijfel is het ook een gezellige club. Dat blijkt als zaterdag 21 september in de diergaarde het vijftigjarig bestaan wordt gevierd. De vrienden zijn prominent aanwezig. In een afgeladen zaal in het prachtige Oceanium houdt de penningmeester een toespraak met leuke anekdotes over de afgelopen decennia. Er wordt gelachen en geapplaudiseerd. Kreuger: "Bij ons word je ook lid vanwege je Rotterdam-gevoel, dat je ook hebt bij Feyenoord of pakweg de Laurenskerk."

Dirk Mellema

Ook de olifanten hadden baat bij 'De Vrienden', foto Peter van Norde